

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Nader onderzoek De Dellen 41-43

Opdrachtgever: Duurzaam Wonen

projectnummer: 005.38.09.32.00

Van: BügelHajema Adviseurs bv
Onderwerp: Notitie nader ecologisch onderzoek De Dellen 41-43 Surhuisterveen
Datum: 19-12-2017

Aanleiding

Voor de locatie De Dellen 41 en 43 in Surhuisterveen zijn plannen voor de sloop van de bebouwing en nieuwbouw van 17 woningen. Uit het ecologisch onderzoek dat op 1 november 2016 door BügelHajema Adviseurs bv is uitgevoerd op deze locatie, blijkt dat in de te slopen bebouwing zwaar beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en gierzwaluw aanwezig kunnen zijn. Om inzichtelijk te maken wat het terreingebruik van huismus, gierzwaluw en vleermuizen is en of als gevolg van de beoogde ontwikkelingen sprake is van overtreding van verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming (Wnb), is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit aanvullend onderzoek.

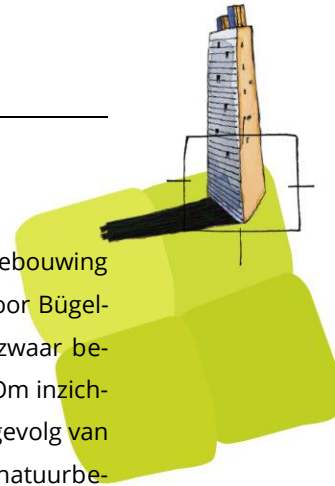
Onderzoeksmethode

Huisumus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in de soortenstandaard *Huisumus Passer domesticus* Versie 2.0, RVO 2014. Het plangebied is op twee ochtenden bezocht, een uur na zonsopkomst. Daarbij is het plangebied in de optimale periode tussen 1 april en 15 mei onderzocht op aanwezigheid van huismussen met nestindicerend gedrag (zoals huismussen met nestmateriaal en zingende mannetjes). Het onderzoek vond plaats op de ochtenden van 10 en 19 april 2017.

Gierzwaluw

De gierzwaluwinventarisatie is uitgevoerd volgens de methode uit de soortenstandaard gierzwaluw *Apus apus* Versie 2.0, RVO 2014. Er zijn drie onderzoeken uitgevoerd in de optimale periode tussen 1 juni en 15 juli met een tussenperiode van tenminste 10 dagen, waarvan twee in juni (8 en 23 juni) en één in juli (12 juli). De bezoeken zijn uitgevoerd tussen 21:00 en 22:30 uur tijdens gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1). Tijdens de veldbezoeken is specifiek gelet op laagvliegende en roepende vogels en ander nestindicerend gedrag.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de huismus- en gierzwaluwinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zon op/onder	Weer	Temperatuur
10-04-2017	09:00 – 10:00	06:54	bewolkt, zwakke wind	5 °C
19-04-2017	09:30 – 10:30	06:34	Half bewolkt, zwakke wind	7 °C
08-06-2017	21:00 – 24:00	22:00	Bewolkt, zwakke wind	18 °C
23-06-2017	20:00 – 22:00	22:07	Bewolkt, zwakke wind, vanaf 21:00 uur lichte regen	17 °C
12-07-2017	21:00 – 22:30	21:58	Half bewolkt, zwakke wind	13 °C

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2017¹. Dit protocol is in 2009 ontwikkeld door bijdragen van meerdere partijen en wordt jaarlijks geëvalueerd door het Vleermuisvakberaad (deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO)).

Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaats). Een volledig vleermuisonderzoek naar vaste verblijfplaatsen bestaat gemiddeld uit vier inventarisaties die verspreid over de periode half mei tot en met begin oktober worden uitgevoerd. Op deze manier wordt een seizoensbreed beeld verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Twee inventarisaties (avond- en ochtendbezoek) zijn uitgevoerd in de periode half mei - half juli (specifiek gericht op de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven) en twee inventarisaties (avondbezoek) in de periode half augustus – eind september (gericht op de aanwezigheid van paar- en zomerverblijven). De inventarisaties zijn uitgevoerd door één onderzoeker, een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 2).

Tabel 2. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/opkomst	Weer	Temperatuur
08-06-2017	21:00 – 24:00	22:00	Bewolkt, zwakke wind	18 °C
26-06-2017	03:00 – 05:00	05:20	Half bewolkt, zwakke wind	12 °C
25-08-2017	21:00 – 23:00	20:44	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	17 °C
19-09-2017	19:45 – 21:45	19:46	Hoge sluierbewolking, windstil	15 °C

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrage-

¹ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

luiddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Wavesurfer 1.8.5.

Resultaat beschrijving

Huismus

Tijdens beide veldbezoeken zijn geen huismussen in het plangebied waargenomen. Ook bij de woningen ten westen en oosten van het plangebied aan weerszijden van het plangebied zijn tijdens beide bezoeken geen huismussen waargenomen. Jaarrond beschermde nest- en verblijfplaatsen van huismus binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Gierzwaluw

Tijdens elke inventarisatieronde zijn hoog overvliegende en foeragerende gierzwaluwen waargenomen boven het plangebied. Hierbij ging het om maximaal 10 individuen. Boven het plangebied zelf zijn echter geen laagvliegende en/of roepende gierzwaluwen waargenomen die interesse toonden in de woningen. Dit gedrag was wel zichtbaar in de woonwijk ten zuidoosten van De Dellen op meer dan 100 meter van het plangebied. Op basis van de drie veldbezoeken kan worden geconcludeerd dat jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluw ontbreken in het plangebied.

Vleermuizen

INVENTARISATIE 8 JUNI 2017

Op de avond van 8 juni werd om 22:34 uur de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een uitvliegende gewone dwergvleermuis die wegvloog uit een spleet in de nok aan de oostzijde van de loods op het erf van De Dellen 43 (zie foto hieronder). Vervolgens foerageerde het dier enige tijd boven een klein grasveldje ten zuiden van de loods. Later op de avond foerageerde een tweede gewone dwergvleermuis korte tijd op het erf van De Dellen 43. Andere uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen in het plangebied. Ook langs De Dellen ten westen en oosten van het plangebied zijn tijdens de inventarisatie slechts enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen, zoals bij het hertenkamp op enige afstand ten oosten van het plangebied.

Uitvlieglocatie van een gewone dwergvleermuis aan oostzijde van de loods op het erf van De Dellen 43

INVENTARISATIE 26 JUNI 2017

Tijdens de ochtend van 26 juni is in het plangebied tussen 03:15 uur en 03:50 uur enkele malen één tot twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de noordzijde van het plangebied bij De Dellen 43. Om 4:05 uur foerageerde een gewone dwergvleermuis korte tijd langs de weg ter hoogte van De Dellen 41. Om 03:45 uur is richting het oosten een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats, zoals invliegende of zwerpende dieren.

INVENTARISATIE 25 AUGUSTUS 2017

Op de avond van 25 augustus foerageerde een gewone dwergvleermuis tussen 21:00 en 21:25 uur boven het grasveld naast de stenen loods van De Dellen 43. Andere vleermuizen zijn opvallend genoeg niet waargenomen in het plangebied tijdens het veldbezoek. Tussen 21:25 en 22:30 uur foerageerde een steenmarter driemaal korte tijd op het erf van De Dellen 43 en in aangrenzende tuinen ten noorden van het plangebied.

INVENTARISATIE 19 SEPTEMBER 2017

Tijdens de avond van 19 september werd om 20:02 uur de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis die in een rechte lijn hoog over het plangebied vloog in noordoostelijke richting. Om 20:06 uur werd de eerste gewone dwergvleermuis waargenomen boven het grasveld ten zuidoosten van de stenen loods van De Dellen 43. Dit dier vloog mogelijk weg aan de achterzijde van het gebouw en vloog tot circa 20:15 uur langs de muren van de loods heen en weer. Daarna foerageerde dit exemplaar in grotere bogen door het plangebied. Verder zijn gedurende de avond enkele exemplaren van gewone en ruige dwergvleermuis in het plangebied waargenomen die echter geen binding toonden met de bebouwing. Ook langs de Dellen ten oosten en westen van het plangebied zijn slechts enkele gewone dwergvleermuizen aangetroffen, zoals bij het hertenkamp ten oosten van het plangebied. Behalve vleermuizen is tijdens het veldbezoek ook een egel waargenomen.

Functie van het plangebied voor vleermuizen

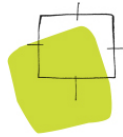
Bij vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in de volgende functies: kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf, winterverblijf, foerageergebied en vliegroute.

Op basis van de hierboven beschreven inventarisaties kan worden geconcludeerd dat in de slopen loods op het erf van De Dellen 43 een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig is. Tijdens de inventarisatie op 8 juni is hier een uitvliegend exemplaar waargenomen en ook tijdens de overige inventarisatierondes is een foeragerend exemplaar om de loods waargenomen die duidelijke binding toonde met het gebouw. Op basis van de waarnemingen kan worden gesteld dat het gaat om een verblijfplaats met één solitair mannetje of hooguit twee exemplaren van gewone dwergvleermuis. Andere vleermuisverblijfplaatsen zijn niet vastgesteld.

Het plangebied vormt daarnaast onderdeel van het foerageergebied van enkele exemplaren van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Conclusie

Er zijn in het plangebied geen nestplaatsen van huismus of gierzwaluw vastgesteld. Wel is in het plangebied een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond streng beschermd, ook als deze tijdelijk niet in gebruik zijn. Met de sloop van de loods op het terrein van De Dellen 43 gaat een zomerverblijfplaats (die mogelijk tevens fungeert als winterverblijfplaats) van gewone dwergvleermuis verloren (artikel 3.5 lid 4 van de Wnb). Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens dieren worden verwond en/of gedood (artikel 3.5 lid 2 van de Wnb). Verbodsovertredingen kunnen niet op voorhand worden voorkomen. Daarom dient op basis van artikel 3.8 van de Wnb een ontheffing te worden aangevraagd voor uitvoering van de plannen.

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema Adviseurs bv
Assen, 19 december 2017